

En kosmisk hantverkare

23 maj 2025 14:04

I en rumphuggen mölla i Sälshög, inte långt från Hasse & Tages gamla filmgård, har konstnären Bertil Arkrans sin ateljé. I en ny konstbok, "Arkitektura natura", berättar den 83-årige Österlenkonstnären i bilder och texter historien om ett konstnärslivs sökande.

Ulf Mårtensson
Text

i Detta är en recension i Ystads Allehanda. En recension är en subjektiv bedömning av en företeelse eller ett verk.

Bertil Arkrans i sin ateljé i Sälshög.
Bild: Sprisse Nilsson

I förordet kallar Gunnar Bråhammar, en gång chef för Skissernas museum i Lund, Bertil Arkrans för en rationell mystiker. Det är en träffande beskrivning. Bertil Arkrans är i sin konst både handfast jordnära och kosmiskt andlig. Det är en bra kombo.

I boken – med bilder, kommentarer, dikter och texter av Arkrans – får vi följa hans konstnärliga sökande. Bilderna på verken är inte ordnade kronologiskt, men de ger ändå en fingervisning om hur allting började. Bertil Arkrans, född 1942, tog avstamp i Lapplands karga, grafiska landskap, där han vistades som ung.

Efter avslutade studier på Konsthögskolan i Stockholm, flyttade Bertil Arkrans på 1970-talet till en gammal skola i Västmanland, lång bort från stan. Av en halvdöd apel på granntomten skapade konstnären sin första trä(d)skulptur, "Äppelmannen". Det skulle bli fler.

"Det var här och nu som jag förstod att trä skulle bli mitt arbetsmaterial. Det blev senare ett dubbelspår till måleriet", skriver Arkrans i boken.

Senare flyttade han till Österlen och bosatte sig i Sälshög utanför Tomelilla.

Under många år var han lärare på Bildkonstskolan, en kommunal konstskola i Tomelilla för barn och ungdomar, som han också var med och startade. Ibland är konstböcker platta, och de ger inte riktigt rättvisa åt konstnären. Men när jag läser och bläddrar i "Arkitektura natura" får jag en bra känsla för det som drivit Bertil Arkrans i hans konstnärskap.

Han är en underfundig sökare, sätter samman sina skulpturer av strandfynd, pinnstolar och annat som kommer i hans väg, inte sällan är det naturens egna nycker som han utnyttjar: en stubbe eller en trädstam med något människoliknande. Arkrans vaskar fram guldorn i en strömmande livsfors.

Han ger också uttryck för en religiös förundran över skapelsen. Det finns dessutom en folklig, naivistisk sida i många verk. Figurerna är som väsen i en folksaga eller så berättar bilderna en sägen om livets och universums början.

Här finns en stark tro på en andlig dimension i konsten. Gunnar Bråhammar drar paralleller till ryske målaren Vasilij Kandinskij, med inspiration både från det andliga och musiken. Kandinskij trodde att måleriet var ett egen språk som träffade oss i själen.

Bertil Arkrans är inte alltid gravallvarlig i sin konst, utan har bevarat en lekfullhet. Det är också en bra kvalitet.

Boken

Arkitektura natura (Egenutgivning 2025)

Med bilder och texter av Bertil Arkrans.

Genre: konstbok

